

DOMSTADJEUGDORKEST

Strategie en beleid 2014 - 2018

versie 2-07-2014

Erik van Lith
Carla Derijck

met dank aan: Bart van den Dobbelsteen

Inhoud

1. Inleiding en aanleiding.....	3
2. Uitgangspunt is didactiek	3
3. Orkestbeleid	3
3.1. Stratificering & opbouw	3
3.2. In- door- en uitstroom	4
3.3. Streefbezetting.....	4
3.4. Repertoire	5
4. Instrumentenfonds.....	5
5. Weekends, Concerten & Concertreizen	6
5.1. Weekends.....	6
5.2. Concerten	6
5.3. Concertreizen	6
6. Interactie met de omgeving	6
6.1. Docenten	6
6.2. Muziekscholen / UCK.....	7
6.3. Conservatorium.....	7

1. Inleiding en aanleiding

Het lustrumjaar - waarin het Domstad Jeugdorkest 20 jaar bestaat - is een goede aanleiding voor een (her)bevestiging van de uitgangspunten en het daaruit voortvloeiende beleid. In de voorgaande jaren is ervaring opgedaan met het werken vanuit didactische uitgangspunten. In deze periode is er met enige regelmaat discussie over het beleid dat hieruit voortvloeit. Educatie en kwaliteit wordt soms als tegengesteld ervaren. Dat zit dan in de wijze waarop de educatie in praktijk wordt gebracht: wordt het accent gelegd op het bieden van kansen aan zoveel mogelijk spelers, die verschillende niveaus hebben, of gaat het primair om een zo hoog mogelijk (technisch) niveau van de groep? Om deze reden is het goed om te laten zien hoe uitgangspunten en beleid met elkaar in overeenstemming zijn.

2. Uitgangspunten

In onze statuten is als doelstelling vermeld: "De stichting heeft ten doel de muziekbeoefening door jeugdigen, in het bijzonder het samenspel in ensemble en orkest te bevorderen. De stichting tracht haar doel te bereiken door middel van oefening en uitvoering waarbij zoveel mogelijk ruimte wordt gelaten voor zelfwerkzaamheid en eigen initiatief van de spelers".

Op deze wijze draagt het DJO bij aan de kunstzinnige vorming van jongeren in Utrecht en omgeving waarmee een algemeen maatschappelijk belang is gediend. Als stichting doet het DJO dit zonder winstoogmerk.

Deze doelstelling geven we als volgt vorm:

1. Het DJO is een stelsel van jeugdsymfonieorkesten met primair een educatieve functie.
2. Kinderen krijgen gedurende de periode dat ze deel uitmaken van het DJO maximale extra bagage. Zowel muzikaal - door kennis te maken met verschillend repertoire, met verschillende muziekstijlen en met samenspel - alsook organisatorisch – kinderen leren dat hun voorbereiding op de repetities invloed heeft op het functioneren van het orkest en leren zo omgaan met hun verantwoordelijkheid naar de andere leden en de dirigent..
3. In principe is er plaats voor ieder kind dat een symfonieorkestinstrument speelt om op zijn of haar eigen niveau mee te spelen.

3. Orkestbeleid

3.1. Stratificering & opbouw

Om optimaal de didactische functie te kunnen vervullen, is het van belang dat dirigenten met enigszins didactisch homogene groepen kunnen werken. Dat pleit voor een indeling in orkesten naar een combinatie van twee criteria: schoolleeftijd en speelniveau.

Bij onze huidige orkestopbouw leidt dat tot de volgende entreecriteria:

- In eerste instantie kijken we naar **schoolleeftijd**. De toelating gebeurt op basis van schoolleeftijd en een auditie naar minimale spelvereisten. In tweede instantie is het **speelniveau** van belang. De minimale spelvereisten worden door de dirigent beoordeeld, middels audities.
- Doorstromen naar het volgende orkest gebeurt op schoolleeftijd, minimale spelvereisten, én een auditie naar relatieve kwaliteit.

Toelichting op relatieve audities: relatieve audities worden gehouden omdat er relatieve verschillen in speelvaardigheid ontstaan als kinderen ouder zijn en langer spelen. Om in elk orkest een enigszins

homogene groep te handhaven wordt bij audities het relatieve speelniveau door de dirigent beoordeeld.

3.2. In- door- en uitstroom

Twee keer per jaar kunnen kinderen die daarvoor in aanmerking komen instromen of doorstromen in één van de DJO-orkesten. Het instromen gebeurt door aanmelding van het kind bij het DJO en auditie. Het doorstromen gebeurt op basis van schoolleeftijd, minimale speelveisten (te toetsen in een auditie) en als er plek is in het volgende orkest. Bij kinderen die buiten bovenstaande criteria vallen is het oordeel van de dirigenten leidend. Leden stromen uit als zij ca. 18 jaar zijn, eindexamen hebben gedaan, of als zij daar eerder zelf voor kiezen.

Leden hebben voorrang boven externe auditanten.

Een en ander is samengevat in onderstaande tabel.

	IN-, DOOR- en UITSTROOM
Uitgangspunten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een jeugdorkest heeft primair een educatieve functie; 2. Kinderen krijgen gedurende de periode dat ze er deel van uitmaken een maximale extra muzikale bagage mee. 3. Doorstroming is het kenmerk van een jeugdorkest: zodra een kind in een orkest is uitgeleerd moet het doorstromen naar een volgend niveau. 4. Idealiter stromen kinderen, zodra ze hun instrument voldoende beheersen, in in één van de orkesten. 5. De repertoirekeus wordt aangepast aan de mogelijkheden van de ensembles, rekening houdend met de educatieve doelstelling.
Instroom	Instroom van (jonge) kinderen die daar muzikaal aan toe zijn moet bevorderd worden; dat zijn de talenten die gestimuleerd moeten worden.
Doorstroom	Doorstroom van leden die daar aan toe zijn moet bevorderd worden. Bij de beslissing over doorstromen naar een volgend orkest speelt ook de bezetting van de opeenvolgende orkesten een rol. Zo is de bezettingen van de orkesten in balans te houden.
Uitstroom	Leden stromen uit als zij ca. 18 jaar zijn, eindexamen hebben gedaan, of als zij daar eerder zelf voor kiezen.
Auditie	Een lid dat in één van de orkesten is uitgeleerd stroomt door naar het volgende orkest. Dit is ter beoordeling van de dirigenten en gebeurt na auditie.

3.3. Streefbezetting

Orkest I (Jong): symfonische strijkers; symfonische blazers (max. 4404 0400¹), kleine trom, grote trom, bekkens.

We accepteren niet-originele en evt. meervoudig bezette blazerspartijen bij uitvoeringen.

¹ Deze cijfers geven de blazers aan: volgorde is: fluit, hobo, klarinet, fagot – dan: hoorn, trompet, trombone, tuba. Een groot-symfonische bezetting is dan vaak 3333 4331, een Mozart/Haydn bijv. 0222 2000)

Orkest II (Junior): symfonische strijkers, symfonische blazers (max. 4444 2 asax 2 tsax 4441) + 'rariora' (althobo, basklarinet, piccolo), alle slagwerk.

We accepteren niet-originele en evt. meervoudig bezette blazerspartijen bij uitvoeringen.

Orkest III (Jeugd): symfonische strijkers; symfonische blazers (max. 4444 2 asax 2 tsax 4441) + 'rariora' (contrafagot, althobo, basklarinet, piccolo waar nodig), alle slagwerk. In beginsel streeft het Jeugdorkest naar origineel bezette blazerspartijen, zonder dubbele bezetting.

Hierbij is educatie het leidend principe; dit betekent dat leden die wat leeftijd en spelniveau daaraan toe zijn, in principe aan het volgende orkest moeten worden toegelaten.

Voor alle orkesten geldt een uitzondering voor specifieke gevallen waarin het repertoire om instrumenten/spelers vraagt die dat orkest op dat moment niet in de bezetting heeft, terwijl de dirigent zo'n stuk toch graag wil spelen. De dirigent mag het bestuur dan vragen om invallers in te lenen/huren. Het bestuur maakt in dat geval de afweging of dit bijdraagt aan de educatieve doelstelling van het orkest.

3.4. Repertoire

We streven naar het volgende:

Bij **orkest I (Jong)** is het repertoire een functie van de mogelijkheden van het ensemble. Meest bewerkingen voor samenspelensemble en schoolorkest voor variabele bezetting. De dirigent past waar nodig de partijen aan, en we accepteren alternatieve of meervoudige bezettingen van partijen .

Bij **orkest II (Junior)** spelen we meest jeugdorkestbewerkingen van populair en traditioneel repertoire. Het streven is daarbij elk concert 1 of 2 van dergelijke bewerkingen van 'groot' repertoire te spelen om de kinderen daarmee te laten kennismaken.

Hier spelen we zoveel mogelijk de bewerkingen in hun eigen originele bezetting, waar we evt. dubbele blazersbezettingen accepteren.

Bij **orkest III (Jeugd)** spelen we in principe originele composities (geen bewerkingen) voor jeugdorkest of (delen uit) originele werken uit het symfonisch repertoire, alles in principe in originele bezetting.

Hierbij worden de opmerkingen over de bezettingen en over het inlenen/-huren van invallers, genoemd onder 3.3, in aanmerking genomen.

4. Instrumentenfonds

Het instrumentenfonds staat buiten de Stichting DJO. Dit fonds stelt actief instrumenten ter beschikking aan kinderen die zo'n instrument willen proberen. Beschikbaarstelling (bruikleen) gebeurt aan een geschikt kind voor een programma of voor de duur van max. één jaar; daarna is weer een ander aan de beurt. In overleg met de stichting is verlenging per jaar mogelijk. Op die manier hopen we dat kinderen vervolgens zelf op zo'n instrument doorgaan.

De financiering van de instrumenten gebeurt door het fonds, inclusief verzekering en onderhoud. Alleen in geval van schade door nalatigheid zijn de kosten voor rekening van (de aansprakelijkheidsverzekering van) het kind. Eis is dat een kind ook les krijgt op het instrument.

Kinderen spelen zelden op een minder gangbaar instrument zoals de contrabas, tuba, altviool of trombone. Het DJO stimuleert het bespelen van deze instrumenten actief omdat het past bij de educatieve doelstelling.

5. Weekends, Concerten & Concertreizen

5.1. Weekends

Repetitieweekends hebben in onze ogen primair een sociale functie: zorgen voor een betere binding binnen het orkest door nadere kennismaking in een andere omgeving. Een weekend kun je gebruiken om stukken 'in te zeppen'. Dat pleit ervoor om repetitieweekends relatief vroeg in de repetitieperiode te houden. In het najaar, als de orkesten hun nieuwe samenstelling hebben, kan dat het best per orkest; er zijn dan veel nieuwe kinderen die zo goed de anderen en het repertoire kunnen leren kennen. In het voorjaar is het dan een goed moment om een groot gezamenlijk weekend te hebben, met alle orkesten samen. Dat is goed voor de band van de orkesten onderling, en kinderen die evt. na het voorjaarsseizoen overgaan naar een ander orkest kunnen dan zo vast kennismaken. Deze werkwijze kan beperkt worden door financiële overwegingen of belasting voor orkest- en hulpouders. Gescheiden weekeindes zijn namelijk (vaak) duurder en arbeidsintensiever dan gezamenlijke weekeindes.

5.2. Concerten

Twee keer per jaar geven we een openbaar toegankelijk concert in de gemeente Utrecht waar alle orkesten optreden. Zo wordt de verbinding tussen de drie orkesten zichtbaar en hoorbaar. Het streven is dat elk orkest daarnaast twee keer per jaar afzonderlijk een concert geeft. Daarvoor richten we ons op gelegenheden waar we niet zelf voor ons publiek hoeven te zorgen, bijv. door actief deel te nemen aan andere producties c.q. festivals (Ned. Muziekdagen, Culturele zondagen, Muziekolympiade, Jeugdorkestrfestivals), uitwisselingen en gezamenlijke producties met een ander (jeugd) theater/koor/of dansgezelschap².

5.3. Concertreizen

We organiseren eens in drie jaar een buitenlandreis voor het oudste orkest. Om optimaal doelstelling 1 in te vullen kijken we dan moeten uit naar jeugdorkestrfestivals en uitwisselingen met andere orkesten.

6. Interactie met de omgeving

Om onze doelstellingen makkelijker en beter te realiseren, is het van groot belang goede contacten op te bouwen en te onderhouden met de muzikale omgeving.

6.1. Docenten

De band met lokale muziekdocenten is cruciaal. De volgende elementen zijn van belang:

- Database aanleggen/onderhouden;
- Mailing voor jaarlijkse toestroom (opgaveformulieren); goede briefing over auditie en toelating (betere voorbereiding/minder 'eng');
- Uitnodigen concerten;
- Mogelijk inzetten als repetitor;
- Mogelijk inzetten voor het vinden van invallers: andere leerlingen of eventueel henzelf.

---

² Deze extra concerten dienen wel wat inkomsten betreft kosten dekkend te zijn (organisatie betaald de kosten van de dirigent), tenzij de inschatting gemaakt wordt dat het betreffende concert bijzonder veel publiciteit of extra leden kan opleveren.

6.2. Muziekscholen / UCK

We willen een relatie met de muziekscholen in onze omgeving, zoals het UCK. Het betreft hier met name om het stimuleren en faciliteren van ledenaanwas. Naast de elementen genoemd bij 'Docenten' gaat het om:

- Promotie audities;
- Gebruik faciliteiten (instrumenten, ruimten).

6.3. Conservatorium

We willen een relatie met conservatoria. Dit betreft zowel docenten als studenten. Studenten fungeren soms als docent voor onze leden en zijn ook in te zetten als repetitor. Een goede band met studenten en docenten helpt ook bij het vinden van invallers (contrabas, slagwerk, groot koper)